

POSTANOWIENIE

Dnia 8 stycznia 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jerzy Kuźniar (przewodniczący)

SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec (sprawozdawca)

w sprawie z wniosku C. Spółki z o. o
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych
przy udziale zainteresowanej I. L.
o podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 8 stycznia 2014 r.,
zażalenia wnioskodawcy na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 25 lipca 2013 r.,

- I. odrzuca zażalenie w części zaskarżającej postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu;**
- II. oddala zażalenie w pozostałym zakresie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 22 maja 2013 r. Sąd Apelacyjny w sprawie C. Spółki z o.o. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych ustalił wartość przedmiotu zaskarżenia na kwotę 1.194,80 zł (pkt I) oraz odrzucił skargę kasacyjną (pkt II).

W dniu 1 lipca 2013 r. Spółka, zastępowana przez zawodowego pełnomocnika złożyła zażalenie na powyższe postanowienie wraz z wnioskiem o przywrócenie terminu do jego wniesienia. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że zażalenie na postanowienie odrzucające skargę kasacyjną zostało przez

pełnomocnika skarżącego sporządzone w terminie i pozostawione w kancelarii z poleceniem nadania go na poczcie najpóźniej w dniu 25 czerwca 2013 r. Pracownicy kancelarii nie wykonali polecenia, o czym pełnomocnik dowiedział się w dniu 26 czerwca 2013 r.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2013 r. Sąd Apelacyjny oddalił wniosek o przywrócenie terminu do wniesienia zażalenia (pkt I) oraz odrzucił zażalenie (pkt II).

Sąd Apelacyjny wskazał, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, w świetle art. 168 § 1 k.p.c. zawinione zaniedbania pełnomocnika procesowego obciążają stronę, choćby ta nie zawiniła zwłoki, a z kolei pełnomocnika obciążają zaniechania osób, którymi się posługuje w wykonywaniu swoich obowiązków. O zawinionym działaniu należy mówić przy każdym stopniu winy, również nieumyślnej. Pełnomocnik Spółki nie wykazał ani staranności w doborze osób, którymi się posłużył przy nadaniu pisma procesowego, ani staranności tych osób w wykonaniu tej czynności. Ponadto wyjazd służbowy pełnomocnika nie uniemożliwiał mu pozostawania w telefonicznym kontakcie z pracownikami kancelarii i kontrolowania wykonania zleconych im czynności, tym bardziej, że dotyczyło to nadania zażalenia w ostatnich dniach ustawowo określonego terminu. Również w interesie Spółki było utrzymywanie stałego kontaktu ze swoim pełnomocnikiem w celu otrzymywania bieżących informacji na temat podejmowanych przez niego czynności, w tym także monitorowanie ich terminowości w celu zapobieżenia ujemnym skutkom ewentualnych zaniedbań. Skoro w sprawie zarówno pełnomocnik Spółki, jak i ona sama nie wykazali w tym względzie odpowiedniej staranności, to uchybienie terminowi do złożenia zażalenia należało uznać za zawinione. Zlecenie nadania terminowej przesyłki pracownikom kancelarii, bez kontroli dokonania tej czynności, w braku innych nadzwyczajnych i losowych przeszkód, wskazuje na winę w wyborze osób, którymi posłużył się pełnomocnik i brak staranności w nadzorowaniu ich pracy, a tym samym zawinione działanie pełnomocnika. Konsekwencją tego jest odrzucenie - na podstawie art. 370 w związku z art. 398²¹ w związku z art. 397 § 2 k.p.c. - zażalenia na postanowienie z dnia 22 maja 2013 r., jako wniesionego po terminie określonym w art. 394 § 2 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie Spółka zaskarżyła je w całości i zarzucając naruszenie art. 168 k.p.c., przez przyjęcie, że w sprawie doszło do uchybienia terminu z winy jej pełnomocnika, wniosła o uchylenie postanowienia i przyjęcie zażalenia do rozpoznania.

W uzasadnieniu zażalenia - z powołaniem się na orzecznictwo Sądu Najwyższego - podniesiono, że ocenę braku winy ustawodawca pozostawił do uznania sądu, co daje mu możliwość wzięcia pod uwagę wszystkich okoliczności konkretnej sprawy, które uzna za istotne, przy uwzględnieniu obiektywnego miernika staranności, jakiej można wymagać od strony dbającej należycie o swoje interesy. Warunkiem uwzględnienia wniosku o przywrócenie terminu jest niedokonanie czynności bez winy strony i zaistnienie ujemnego skutku procesowego wobec niedokonania czynności w terminie (art. 168 k.p.c.). Brak winy strony oceniany jest przez sąd w kontekście obowiązku dokonywania czynności procesowych ze szczególną, jej właściwą, starannością, odniesioną do okoliczności konkretnej sprawy. Dopuszczenie zawnioskowanego przez Spółkę dowodu z zeznań pracowników jej pełnomocnika procesowego potwierdziłoby, że ani wnioskodawca, ani jego pełnomocnik nie ponoszą winy w uchybieniu terminowi oraz że pełnomocnik wnioskodawcy uregulował wszystko ze swoimi pracownikami w taki sposób, aby do uchybienia terminowi nie doszło.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 394¹ k.p.c. zażalenie do Sądu Najwyższego przysługuje na postanowienie sądu drugiej instancji odrzucające skargę kasacyjną oraz na postanowienie sądu drugiej lub pierwszej instancji odrzucające skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (§ 1) oraz w razie uchylenia przez sąd drugiej instancji wyroku sądu pierwszej instancji i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania (§ 1¹), a nadto w sprawach, w których przysługuje skarga kasacyjna, zażalenie przysługuje także na postanowienie sądu drugiej instancji kończące postępowanie w sprawie, z wyjątkiem postanowień, o których mowa w art. 398¹ k.p.c., a także postanowień wydanych w wyniku rozpoznania zażalenia na postanowienie sądu pierwszej instancji (§ 2). W

judykaturze Sądu Najwyższego przyjmuje się, że postanowienie oddalające lub odrzucające wniosek o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie jest postanowieniem kończącym postępowania w sprawie w rozumieniu art. 394¹ § 2 k.p.c. i nie podlega zaskarżeniu zażaleniem (por. np. postanowienia: z dnia 17 kwietnia 2013 r., I CZ 17/13, LEX nr 1341655 i z dnia 21 marca 2013 r., II CZ 4/13, LEX nr 1341668 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 31 maja 2000 r., III ZP 1/00, OSNAPiUS 2000, nr 24, poz. 887, w której wyrażony został pogląd potwierdzający wypadkowy charakter postępowania o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej, którego celem jest jedynie ocena zasadności wniosku o przywrócenie terminu, w tym zbadanie, czy zaniechanie dokonania czynności było spowodowane okolicznościami niezawinionymi przez stronę). Postanowienie to - jako niekończące postępowania w sprawie, a więc niezaskarżalne w drodze zażalenia wniesionego na podstawie art. 394¹ § 2 k.p.c. - należy do kategorii postanowień, o jakich mowa w art. 380 k.p.c., który znajduje zastosowanie w postępowaniu przed Sądem Najwyższym wywołanym wniesieniem zażalenia na postanowienie sądu drugiej instancji na podstawie art. 394¹ § 3 w związku z art. 398²¹ k.p.c.

Oznacza to, że na wniosek strony (zgłoszony w zażaleniu), postanowienie sądu drugiej instancji, którego przedmiotem jest przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej może być skutecznie kwestionowane w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu środka odwoławczego, jeżeli miało wpływ na rozstrzygnięcie zawarte w tym postanowieniu. Inaczej rzecz ujmując, badanie na podstawie art. 380 w związku z art. 398²¹ i art. 394³ § 3 k.p.c. w wyniku tzw. uprzedniej kontroli prawidłowości orzeczenia, które nie podlega zaskarżeniu w drodze zażalenia jest dopuszczalne, jednak warunkiem takiej kontroli niezaskarżalnego postanowienia, które miało wpływ na wynik sprawy, jest zamieszczenie stosownego wniosku w środku odwoławczym skierowanym przeciwko postanowieniu podlegającemu zaskarżeniu zażaleniem. Gdy w sprawie występuje profesjonalny pełnomocnik wniosek taki powinien być jednoznacznie sformułowany, gdyż nie ma podstaw do przypisywania pismom przez niego wnoszonym treści wprost w nich niewyrażonych (por. np. postanowienia Sądu

Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r., II CZ 54/08, LEX nr 447663; z dnia 28 października 2009 r., II PZ 17/09, LEX nr 559946).

Z konstrukcji sporządzonego przez pełnomocnika będącego adwokatem zażalenia jednoznacznie wynika, że tym środkiem odwoławczym zostało objęte postanowienie Sądu drugiej instancji w całości, a więc nie tylko w zakresie odrzucającym zażalenie, ale także w części odnoszącej się do oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania tej czynności procesowej. Skarżący nie zawarł natomiast w zażaleniu odnoszącym się do postanowienia odrzucającego zażalenie ani stosownego wniosku, o którym stanowi art. 380 k.p.c., ani nawet nie powołał się na ten przepis. Zawarte w zażaleniu rozważania dotyczące okoliczności uzasadniających przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej nie mogą być same w sobie uznane za taki wniosek i wywołać określonego w art. 380 k.p.c. skutku polegającego na zweryfikowaniu postanowienia w części objętej jego pkt I., a dotyczącej oddalenia wniosku o przywrócenie terminu do dokonania czynności procesowej.

Z powyższych względów zażalenie na postanowienie oddalające wniosek o przywrócenie terminu podlega - jako niedopuszczalne - odrzuceniu na podstawie art. 394¹ § 2 i 3 w związku z art. 398²¹ i art. 373 k.p.c., czego konsekwencją jest oddalenie zażalenia w pozostałej części z mocy art. 398¹⁴ w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c. Skoro bowiem czynność procesowa została dokonana z przekroczeniem terminu określonego w art. 394 § 2 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c., to prawidłowe było jej odrzucenie na podstawie odpowiednio stosowanego art. 370 k.p.c.